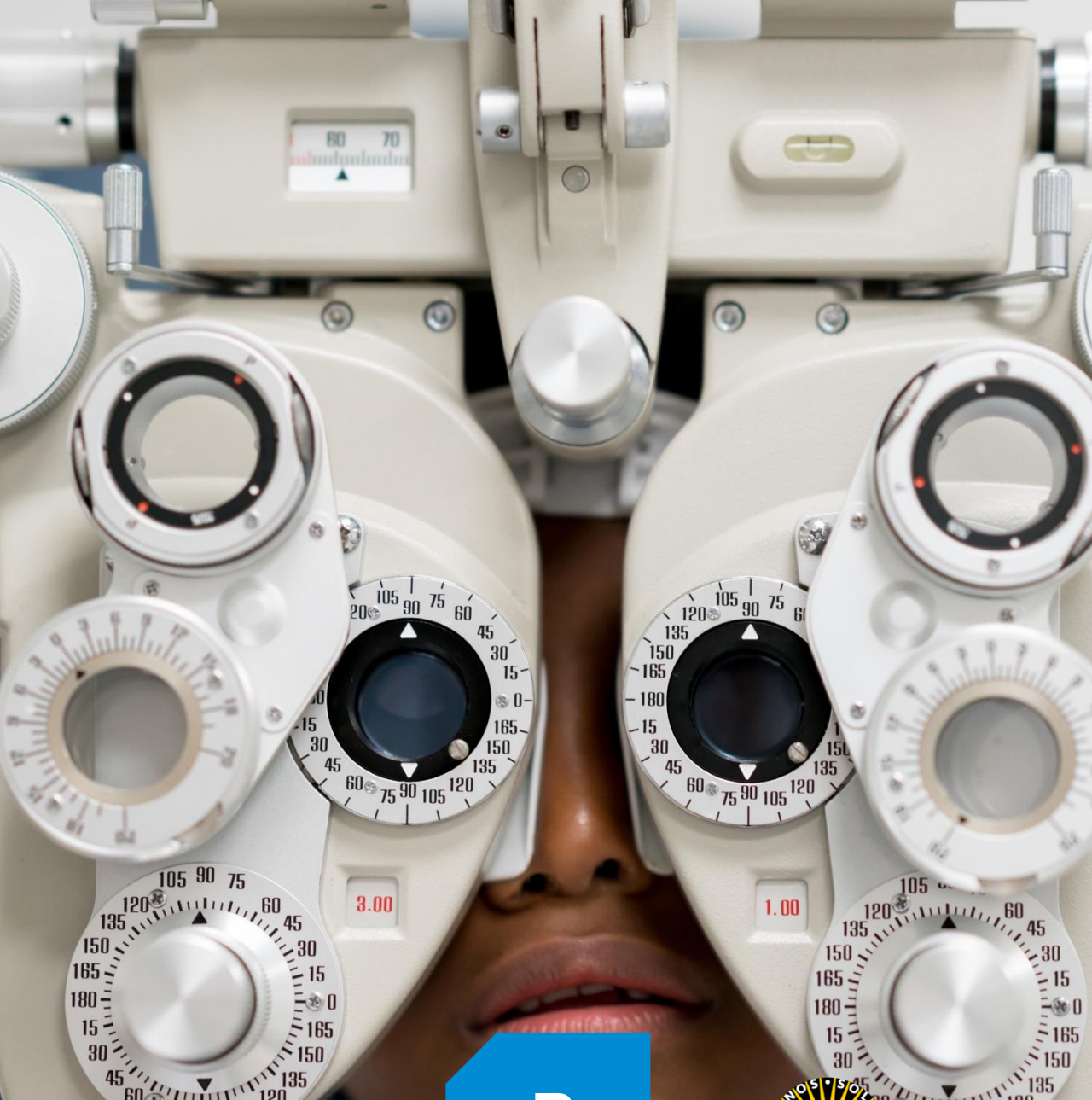

Workshop SPN Kennisfestival
Basisvaardigheden

Leermiddelen gecijferdheid voor volwassenen

2 februari 2026
Anne-Lies Schrijvers (Oefenen.nl)
Rosa Alberto (Hogeschool Utrecht)

**Pro
biblio**

**Universiteit
Utrecht**

**HOGESCHOOL
UTRECHT**

Oefenen.nl

Anne-Lies Schrijvers

Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl

a.schrijvers@oefenen.nl

Rosa Alberto

Hogeschool Utrecht, lectoraat Wiskundig en
Analytisch Vermogens van Professionals

rosa.alberto@hu.nl

Opzet

1. Wat is gecijferdheid?
2. PIAAC: Hoe staat Nederland ervoor?
3. (nieuwe) Leermiddelen gecijferdheid

1. Gecijferdheid

Video gecijferdheid in de ochtend

<https://gecijferdheidteltmee.nl/teaser-gecijferdheid-in-de-ochtend/>

Opdracht

- Pak je telefoon erbij.
- Scan de QR code van Kululu
- Ga uit deze ruimte en fotografeer de gecijferdheid in deze omgeving. Of upload een foto van je telefoon.
- Kom na 5 minuten terug.

<https://app.kululu.com/25d2do>

Kan zich zelfstandig en adequaat
redden in **situaties** waarin **getalsmatige**
informatie een rol spelen, zowel thuis als op
het werk.

*Getalsmatige informatie is breed van aard en omvat niet alleen
getallen, maar ook tabellen, grafieken, data en verschillende
structuren.*

* Hoogland, K., & Meeder, M. (2007). [*Gecijferdheid in beeld*](#). APS.

Oefening 1

**Zeker niet gelijk aan het
schoolse rekenen!!**

1. $47 + 46 =$

...

2. $34 + 33 =$

...

3. $54 + 33 =$

...

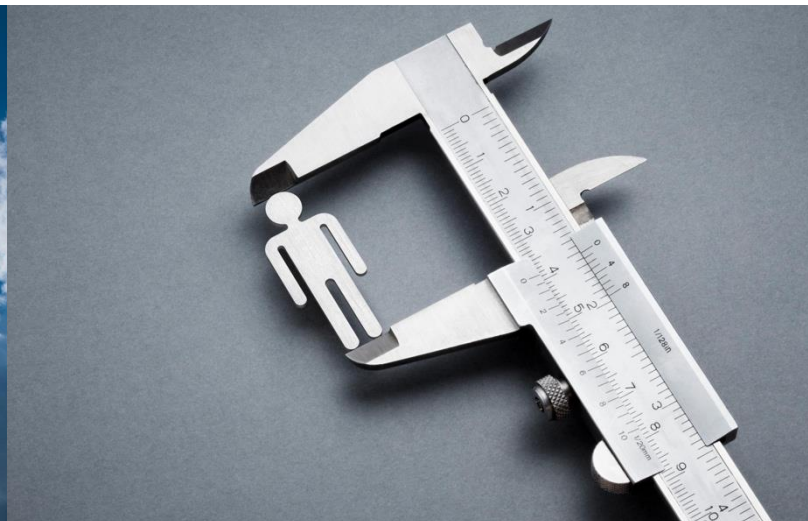
4. $39 + 19 =$

...

5. $51 + 17 =$

...

6. $38 + 40 =$

Aspecten van gecijferd gedrag

Context

Dagelijks leven
Werksituaties
Burgerschap
Verder leren
Financiën
Gezondheid en welzijn
Recreatie/spel

Kennis en vaardigheden

Hoeveelheden en getallen
Afmeting en vorm
Patronen, relaties en verandering
Data en kans
Gebruik van rekenmachine
Gebruik van apps en
spreadsheets
Digitale vaardigheden

Hogere orde vaardigheden

Hanteren van situatie
Analyseren van situatie
Informatie interpreteren
Redeneren
Mathematiseren
Probleemoplossen
Kritisch denken

Houding

Zelfvertrouwen
Motivatie
Positief zelfbeeld
Samenwerking
Flexibel
Rekenangst
Leerbaar

<https://cenf.eu/framework/>

Bron: Hoogland, K. (2023). The changing nature of basic skills in numeracy.
Frontiers in Education, 8. <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1293754>

Opgave Leven Lang Ontwikkelen

- **Van taalhuisaanpak naar basisvaardighedenaanpak**
We bouwen de taalhuisaanpak voor volwassenen uit tot een bredere basisvaardighedenaanpak. En sluiten beter aan bij de groepen die vaker moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen of digitale zaken. We doen dit met de inzet van onze vrijwilligers én met behulp van kwaliteitsborging zoals certificering.

lopen jaren spraken we in het programma te mee met taal van

Basisvaardigheden

Basisvaardigheden heb je als volwassene nodig om informatie te begrijpen en te kunnen gebruiken, zowel in het gewone leven als op het werk.

Het gaat om lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden, die essentieel zijn voor deelname aan de samenleving. Denk aan het begrijpen van een bijsluiter bij medicijnen (gezondheid), online communicatie rond de studiedag van de basisschool (gezin), het invullen van formulieren bij de start van een nieuwe baan (werk), online aankopen doen (geld), belastingaangifte doen (overheid). Nederland doet het volgens internationaal onderzoek goed, maar er zijn nog steeds zo'n 3 miljoen volwassenen vanaf 16 jaar die er moeite mee hebben: eerste generatie mensen met een migratieachtergrond, mensen zonder startkwalificatie, mensen die niet deelnemen aan het arbeidsproces, en zo'n 860 duizend senioren. (PIAAC, 2024). Aandacht voor volwassenen met lage basisvaardigheden is niet alleen een kwestie van persoonlijke groei, maar ook een maatschappelijke noodzaak om gelijke kansen voor iedereen te bevorderen.

Bibliotheekpartijen werken samen met Stichting Lezen en Schrijven om, op basis van uitgevoerde onderzoeken zoals PIAAC en 'Taalhuizen doen ertoe!', de kwaliteit van taalhuizen te versterken. In 2026 is helder wat er nodig is om te komen van een taalhuisaanpak naar een brede basisvaardighedenaanpak. POI's bieden hierbij ondersteuning.

Alle bibliotheken met een verbinding met bibliotheken en een verbinding met taalhuizen

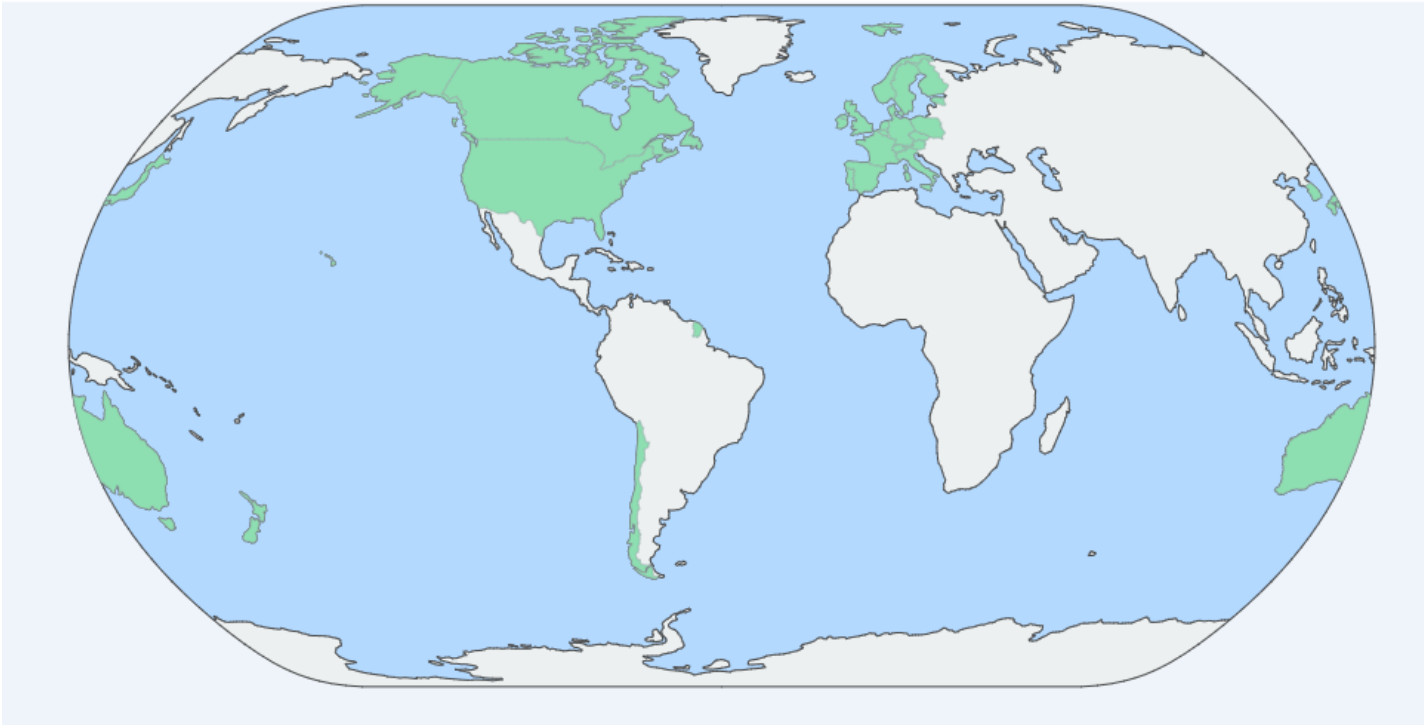
[Kamerbrief](#) over voortgang en tussenevaluatie vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024. Juli 2023.

2. PIAAC onderzoek

PIAAC

- PIAAC: **Programme for the international Assessment of Adult Competencies**
- Het grootste internationale onderzoek naar basisvaardigheden van volwassenen.
- PIAAC wordt eens in de 10 jaar onder leiding van de OESO in 31 landen uitgevoerd, waaronder Nederland.
- Wereldwijd meer dan 160.000 mensen deelgenomen.
 - Nederland: 16-65-jarigen : 3513 respondenten; 66-75-jarigen: 744 respondenten

Europa: Oostenrijk, België, Tsjechië, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Italië, Nederland, Noorwegen, Polen, Portugal, Spanje, Zweden, Zwitserland, UK (Engeland).

Noord-Amerika: Canada, Verenigde Staten.

Azië: Singapore, Zuid-Korea, Japan.

Oceanië: Australië, Nieuw-Zeeland.

Latijns-Amerika: Chili

Lage basisvaardigheden: tijd voor een realistische blik op de cijfers

De berichtgeving over basisvaardigheden in Nederland geeft vaak een zorgwekkend beeld, met onheilspellende koppen over miljoenen laaggeletterden. De werkelijkheid is een stuk genuanceerder.

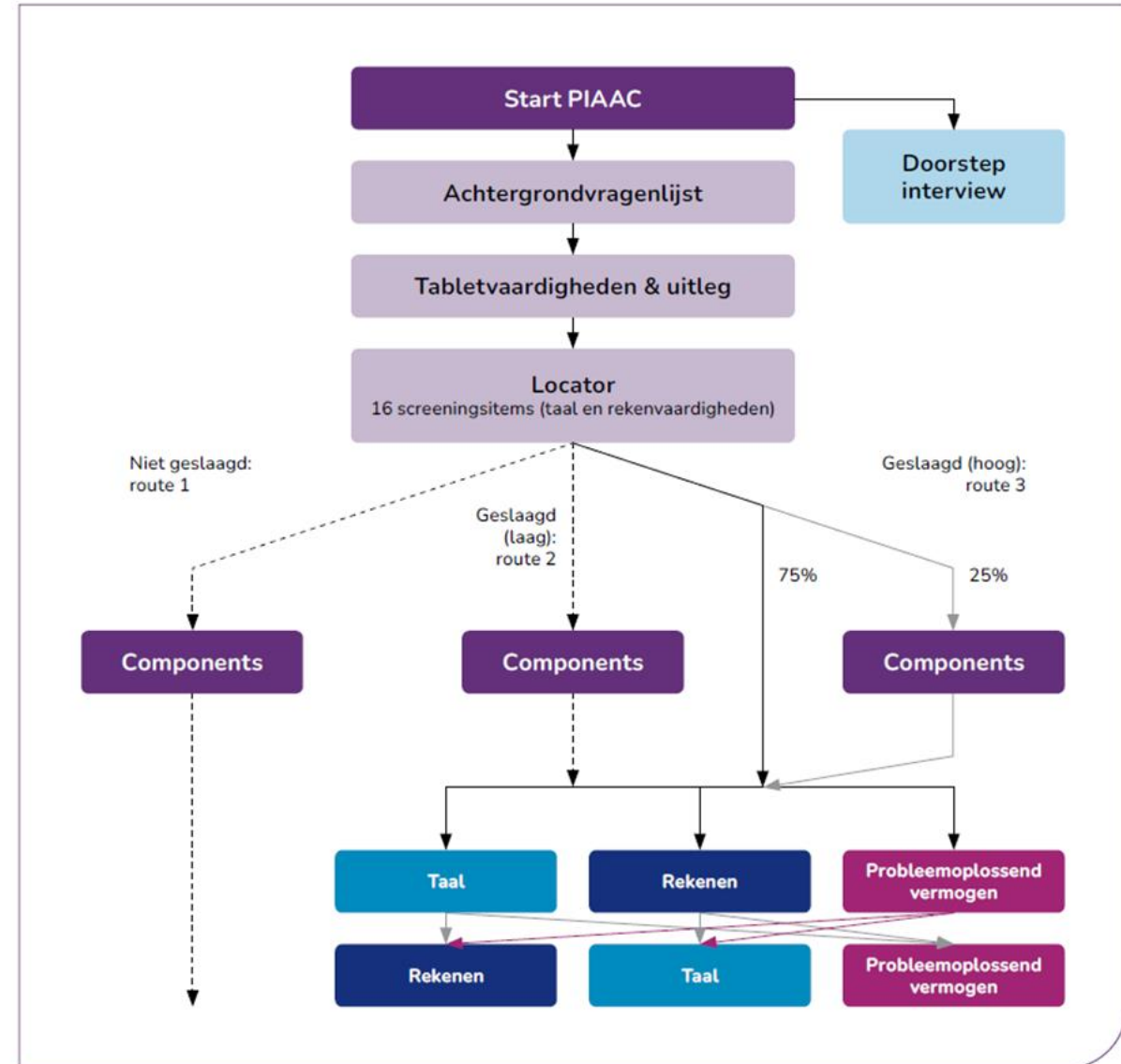
Artikel Leren in de Educatie van Oefenen.nl

**Scan de code
& lees het artikel**

PIAAC

- Meet taalvaardigheid (lezen), rekenvaardigheid en probleemoplossend vermogen door middel van een test bij mensen thuis
- Focust op **functionele vaardigheden** in alledaagse contexten:
 - het gebruik van een routeplanner
 - informatie uit een bijsluiter,
 - zoeken van online informatie
 - beoordelen van financiële producten.
- Verzamelt daarnaast **achtergrondinformatie**:
 - werkervaring en scholing,
 - gezondheid,
 - sociaal en politiek vertrouwen,
 - gezinssamenstelling
 - persoonlijkheidskenmerken.

Bekijk
inform
beant

Eenheid

Bekijk he
weegsch
op het a
toetsenb
beantwo

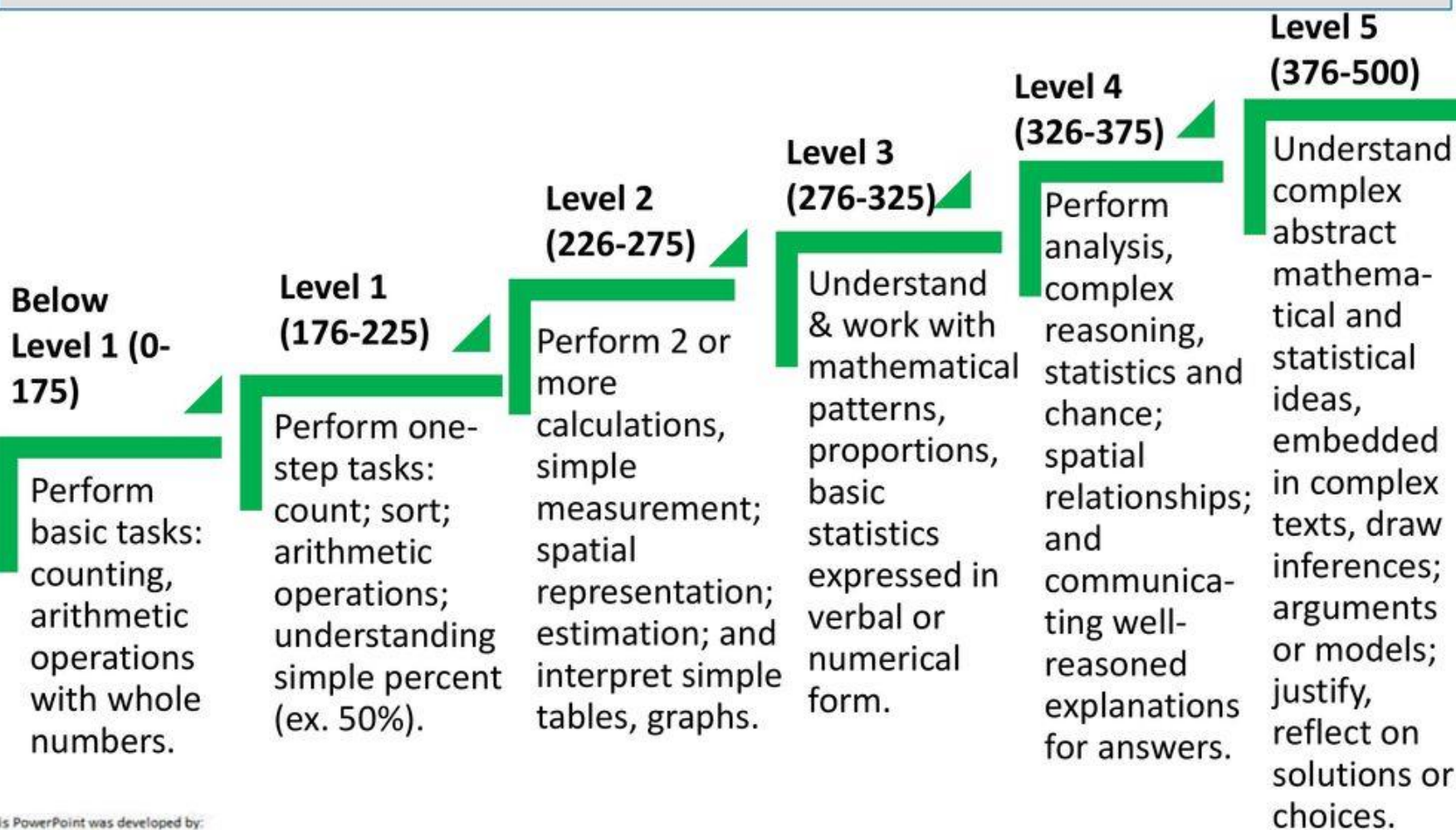
U wilt
de to
berek
breng

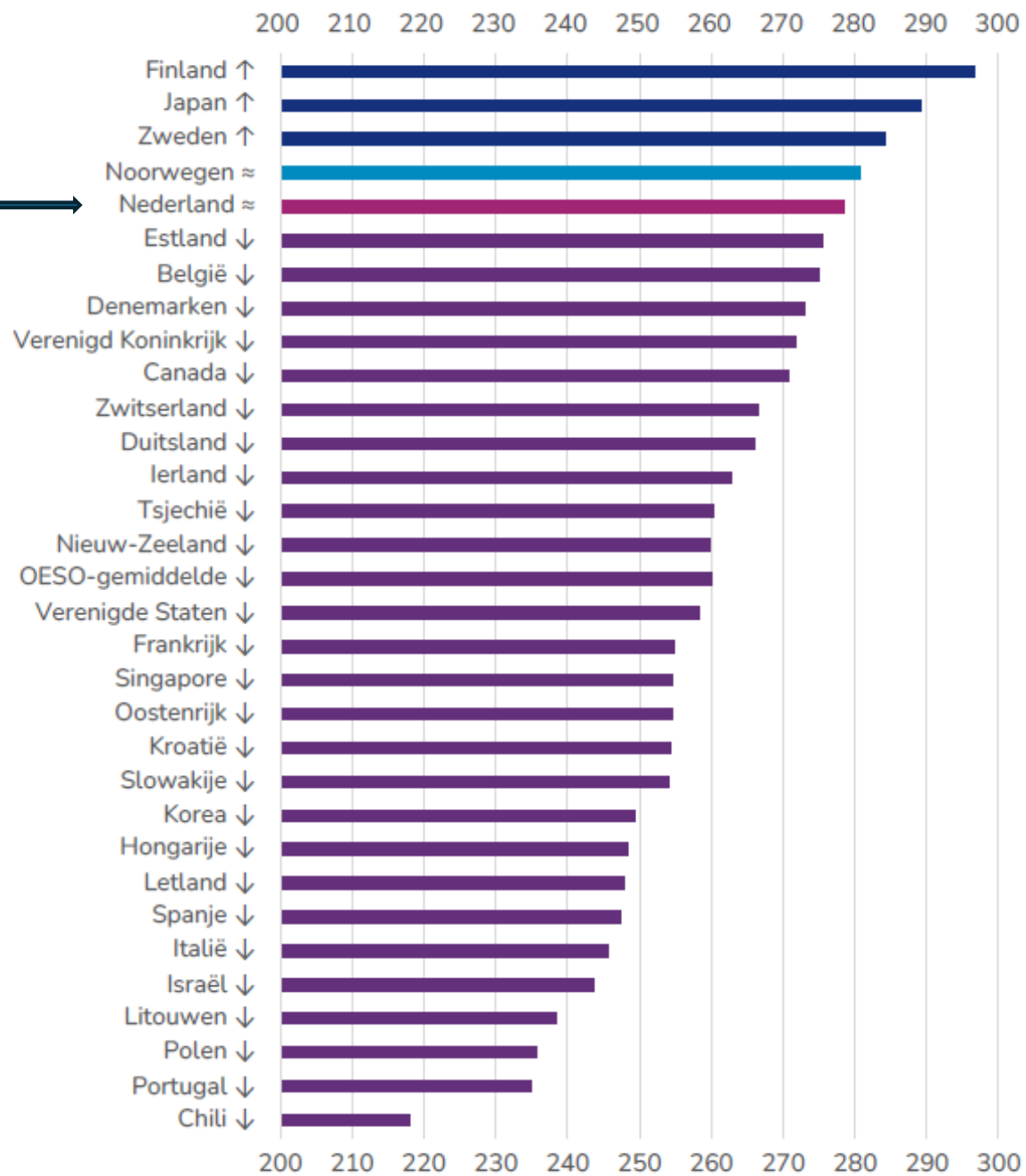
Wijs
nodig
moet

Wat is h
dat de v

Geef uw
achter d

These descriptions of the **PIAAC Proficiency Levels for Numeracy** define what adults can do at each level.

**Nederland staat in de internationale
top-5 op plaats 5**

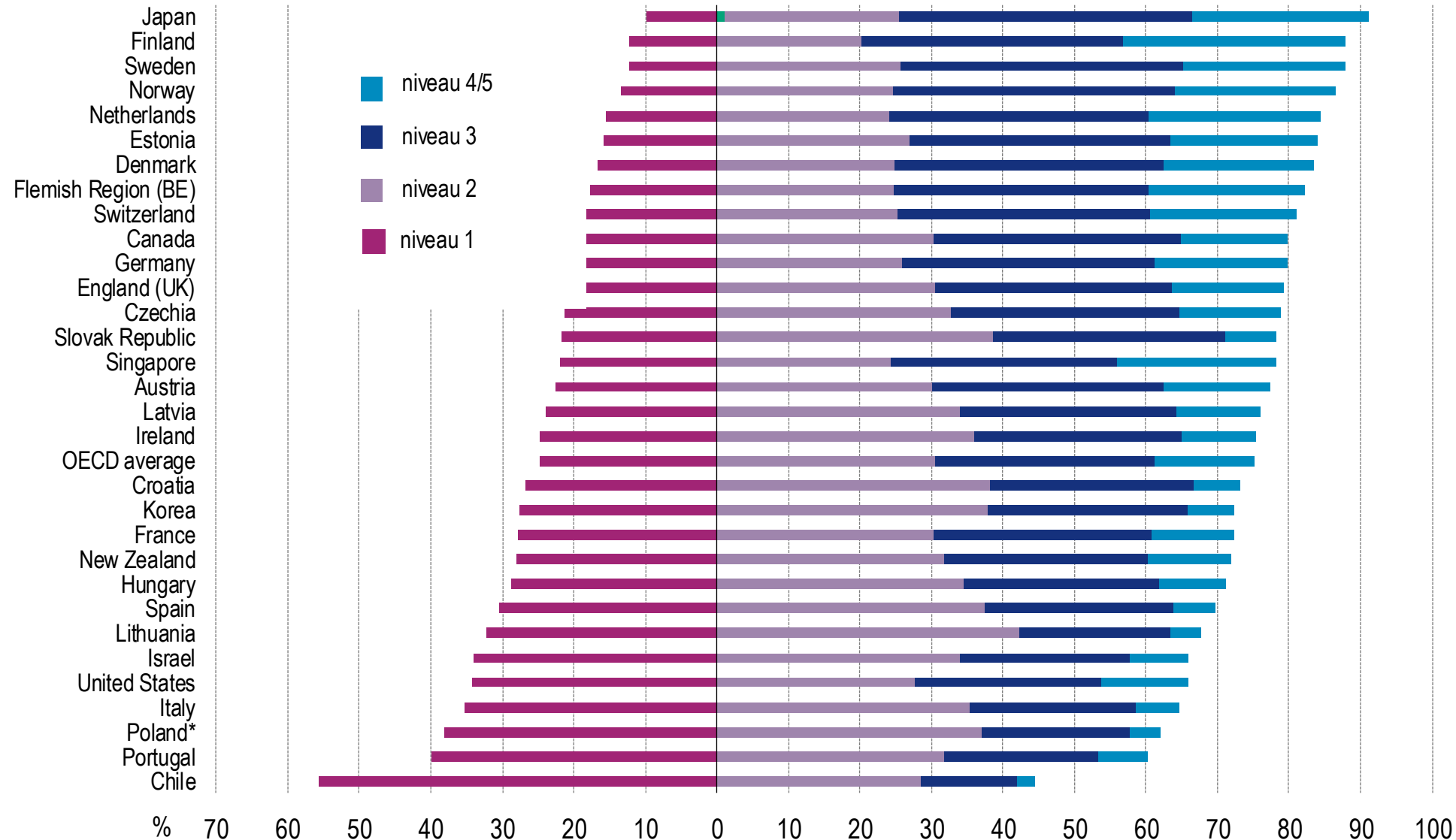
Relatief weinig Nederlandse volwassenen hebben lage basisvaardigheden

OESO-gemiddelde:

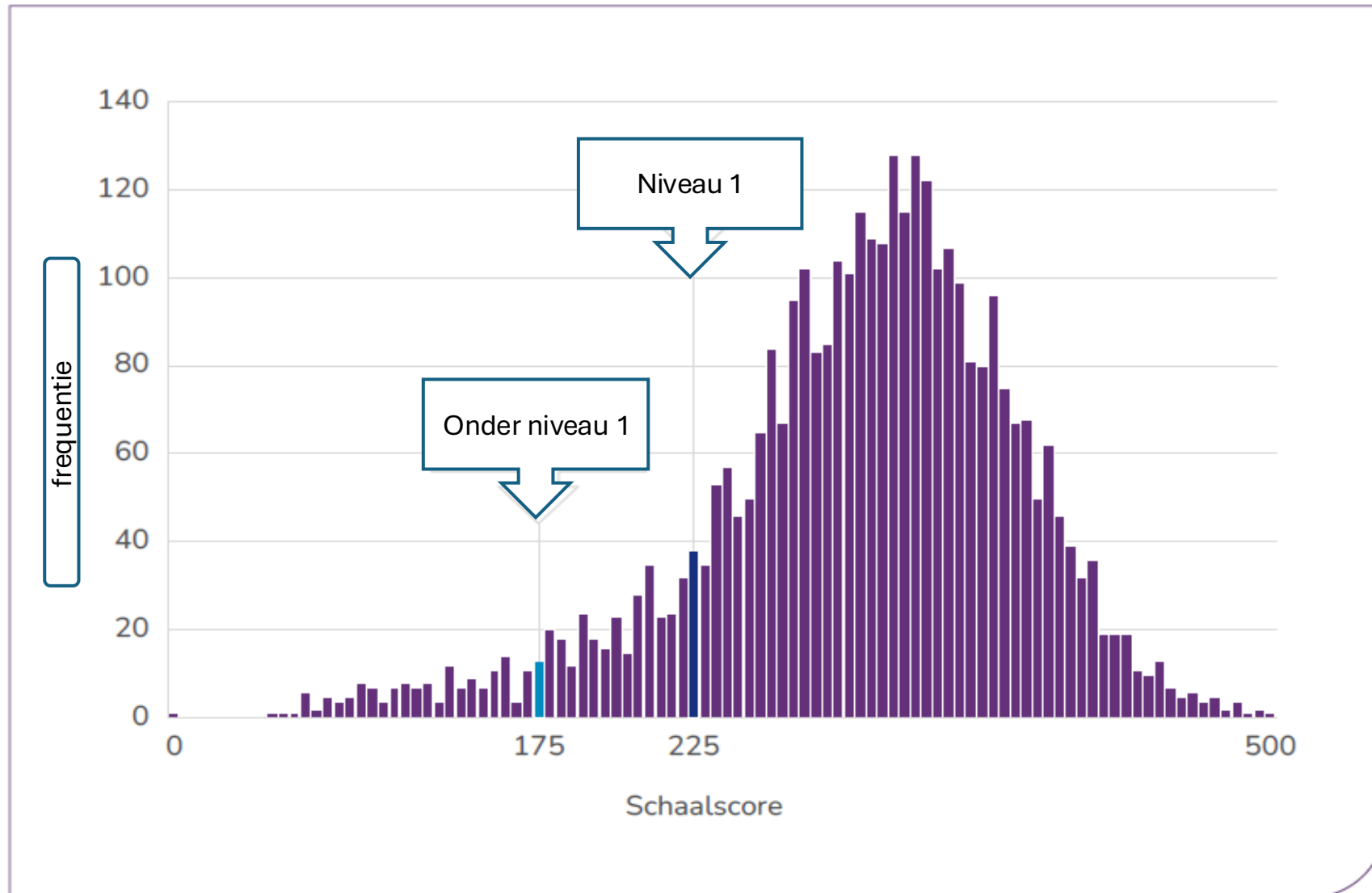
niveau 1: 25%
niveau 2: 31%
niveau 3: 31%
niveau 4 & 5: 14%

Nederland

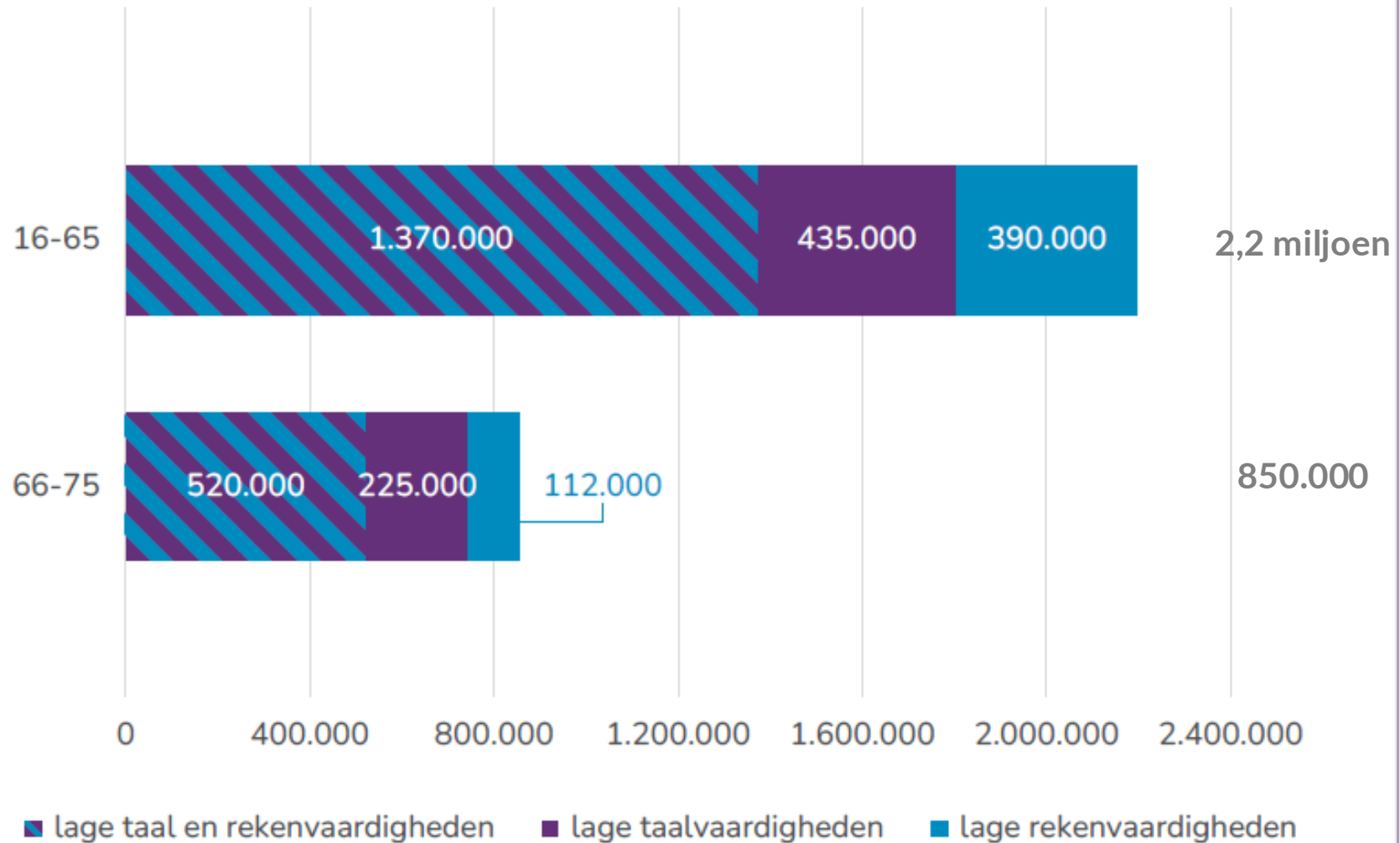
niveau 1: 16%
niveau 2: 24%
niveau 3: 36%
niveau 4 & 5: 24%

Lage basisvaardigheden: hoe bakenen we de groep af?

Veel overlap tussen beide groepen

Waar lopen mensen tegenaan?

“Iemand zegt dan: de afspraak is om half 1. Dan kan ik er om half 2 zijn, omdat ik dat versta als 1 uur 30, want de 1 wordt benoemd.”

“Soms doen mensen nog wel eens 06, 31, 12, 87 en 24. Dan denk ik, dat moet je niet doen, want dan raak je helemaal door de war. Noem maar gewoon de cijfertjes achter mekaar.”

Bron: [Het interpreteren en begrijpen van hedendaagse informatiebronnen](#) | Hogeschool Utrecht [interpreteren en begrijpen van hedendaagse informatiebronnen](#).

Bereikbaarheid	Tijdstip	Toelichting
Spoed	Gehele dag	Spoedzorg: bel zo spoedig mogelijk
(zorg die niet kan wachten, ongevallen)	08:00- 17:00 uur	
Afspraken en visites	08:00 - 10:00 uur	Indien noodzakelijk dezelfde dag (bel zo vroeg mogelijk)
		Visite alleen op medische indicatie (ernstig zieke patiënten)
Overleg assistentes	11:00 – 12:30 uur 13:30- 16:00 uur	Planbare afspraken (andere dag), andere vragen aan de praktijk en uitslagen opvragen
Avond/Nacht/Weekend	Dokterswacht Fryslân 0900 112 7 112	Alleen voor spoedzorg

“Er staat veel te veel info in die tabellen. Ik zie alleen cijfers en moet dan gaan puzzelen: afspraak tussen acht en negen, telefonisch spreekuur vóór elf, huisbezoek tussen acht en half tien... Wanneer moet ik nou bellen?”

3.

Project & Materialien

Didactische uitgangspunten

- Thema verbinden met de eigen wereld
- Situaties die mogelijk kunnen voorkomen in de eigen leefomgeving
- Aantal gerichte oefeningen dicht bij het thema
- Oefenen met onderliggende vaardigheden
- Eindopdracht vanuit eigen werkelijkheid

Opzet materiaal

- Handleiding voor begeleiders
- Werkbladen voor cursisten
- Online oefenprogramma
- Certificaat

Opzet materiaal

- **Praatplaat**
Persoonlijke verbinding met thema
- **Situaties**
Verkennen uitdagingen
- **Opdrachten**
Kennis en vaardigheden ontwikkelen
- **Oefenmateriaal**
Vaardigheden oefenen
- **Eindopdracht**

Vervoer - Wat leer je?

- Zinvolle betekenis geven aan getallen in context
- Basiskennis en –vaardigheden voor plannen activiteiten
- Eenvoudig rekenen met weken, dagen, uren, minuten
- Tabellen lezen en interpreteren
- Tijd aflezen van informatieborden en klokken
- Routebeschrijving/navigatie begrijpen
- Basiskennis over afstand en tijd en snelheid

Oefenen.nl - de online plek waar je kunt oefenen met taal, rekenen, internet en meer.

[Inloggen →](#)[Account aanmaken →](#)

Dit kun je oefenen:

 Taal

 Computer en internet

 Rekenen en geld

 Gezond leven

 Samenleving

[← Home](#)

Rekenen en geld

Hier vind je alle programma's over rekenen en geld. Klik op oefenen om een programma te starten.

[Sorteren ▾](#)**Tel je Geld**[Oefenen →](#)**Lees en Schrijf! Geld en rek...**[Oefenen →](#)**Budgetplanner**[Oefenen →](#)**Steffie Toeslagen**[Oefenen →](#)

[← Terug](#)

Gecijferdheid

Klik op een module om te oefenen.

1. Vervoer

1. Introductie
3/3 oefeningen

2. Met de bus
15/15 oefeningen

3. Met de trein
10/10 oefeningen

4. Reis plannen
12/12 oefeningen

5. Onderweg
10/10 oefeningen

6. Oefenen met tijd
9/9 oefeningen

7. Oefenen met tabellen
10/10 oefeningen

8. Oefenen met getallen
9/9 oefeningen

← Terug

Gecijferdheid 1 – Oefening 2 van 3

Klik op de goede plek in de afbeelding.

Dit gaat over de trein.

 Luister

[← Terug](#)

Gecijferdheid 1.2 – Oefening 7 van 15

Vul de getallen in.

 Hint

Annelies gaat op bezoek bij haar vriendin Maja. Ze neemt de bus van 10:22 uur. Vanaf haar huis is het 10 minuten lopen naar de bushalte.

Annelies moet om uur vertrekken om de bus van 10:22 te halen.

De bus komt om 10:42 uur aan voor de deur van Maja.

Annelies is dan in totaal minuten onderweg.

8

naar Oud Overdie

Alle bussen op deze lijn zijn toegankelijk voor reizigers met rolstoel, rollator

◆ = halte is toegankelijk voor rolstoelen

↓ haltes van deze lijn

- Alkmaar, Alkmaar Station
- Alkmaar, Bergerhout
- ◆ Alkmaar, Nassaulaan
- ◆ Alkmaar, Metiusgracht
- Alkmaar, Noordwest Ziekenhuisgroep
- ◆ Juliana van Stolberglaan
- ◆ Alkmaar, N.G. Piersonstraat
- ◆ Alkmaar, Troelstrakade
- ◆ Alkmaar, Doctor Schaepmanplein

maandag t/m vrijdag

6 22 52

7 22 52

8 22 52

9 22 52

10 22 52

11 22 52

OK

[← Terug](#)

Lees de vraag en kies een antwoord.

Hoe laat is het op de foto?

☐ 6 minuten voor half 10

☐ 6 minuten voor 10

☐ 10 minuten voor 11

[← Terug](#)

Vul de getallen in.

Rechtdoor ga je naar de N .

Linksaf ga je naar de A richting Arnhem.

Rechtsaf ga je naar de A richting Utrecht.

OK

Programma gecijferdheid

Ga naar [Oefenen.nl](https://oefenen.nl).
Log in met:
SPNkennisfestival??

Vragen:

- Welke thema's voor nieuwe hoofdstukken?
- Welk soort opgaves?
- Wat werkt goed?
- Wat zou je liever anders zien?
- Hoe combineer je de materialen?

**We leren
altijd**

Programma gecijferdheid

Vragen:

- Hoe zou je het inzetten?
- Voor welke doelgroep?
- Kan het een plek krijgen in bestaande activiteiten?
- Of heb je ideeën voor nieuwe activiteiten?
- Hoe zou je het geleerde willen valideren?

We leren
altijd

Meer informatie:

- Informatie en materialen vind je op: [Gecijferdheid Telt Mee!](#)
- Meld je aan voor de [LinkedIn pagina van Gecijferdheid Telt Mee!](#)
- [Het-belang-van-rekenen-en-gecijferdheid\(2021\).pdf \(probiblio.nl\)](#)
- [artikel-2-volwassenen-rekenen-de-didactiek-van-gecijferdheid.pdf \(oefenen.nl\)](#)
- [Whitepaper Het belang van gecijferdheid in een digitale context – CINOP](#)
- [Onderzoek: Het interpreteren en begrijpen van hedendaagse informatiebronnen](#)
- [Wat werkt bij het versterken van gecijferdheid?](#)
- [Pagina gecijferdheid](#) op Bnetwerk
- [Pagina gecijferdheid](#) op Probiblio website
- Pagina '[Rekenen](#)' op Expertisepunt Basisvaardigheden

